

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH AKADEMIA KUJAWSKO-POMORSKA W BYDGOSZCZY
(POLSKA)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI Міжнародної конференції

16 листопада 2023 року

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 16 від 22 грудня 2023 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – 562 с.

ISBN 978-617-8171-03-2

У матеріалах VI Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8171-03-2

© КНУБА, 2024

Красильник Юрій Семенович,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури;

Неженець Дарія Ігорівна,

здобувач вищої освіти академічної групи ПНБ-22

Київського національного університету будівництва і архітектури

ПЕДАГОГІКА ТАНЦЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Актуальність дослідження. Активне переорієнтування освітнього процесу на творчий розвиток особистості, розкриття її унікальності можливе тільки у зв'язку з гуманістично-культурологічним підходом. З цієї точки зору педагогіка танцю, як один із його чинників, є актуальною з кількох причин. Танець є важливою частиною здорового способу життя та потенційно потужним фактором впливу на емоційний стан здобувачів вищої освіти. Педагогіка танцю може бути ключовою для вдосконалення естетичної культури та розвитку різних фізичних навичок, що особливо важливо в умовах, коли сучасні технології призводять до менш активного способу життя. Танець є мистецьким вираженням і сприяє творчому розвитку студентів, що дозволяє розглядати його в контексті творчого зростання та самовираження. Окрім того, танець включає в себе елементи комунікації та соціальної взаємодії, тому дослідження цієї теми може розкрити, як танцювальна педагогіка сприяє формуванню соціальних навичок здобувача вищої освіти.

Гіпотетично можна стверджувати, що засоби педагогіки танцю дозволяють розробляти та вдосконалювати освітні методи та стратегії, забезпечити інтердисциплінарність, слугувати ефективним інструментом для адаптації студентів до різноманіття змісту вищої освіти. Тому формування у них необхідних компетентностей для визначення оптимальних рухових режимів, які підвищують функціональний стан в навчанні, а також увага до

валеологічних, психологічних і соціальних компонентів здоров'я є найважливішими завданнями педагогіки танцю в освітньому процесі.

Об'єктом даного дослідження виступають танцювальні засоби, які інтегруються в організаційний контекст освітнього процесу.

Предметною сферою дослідження є вплив танцю на забезпечення функціонального стану здобувача вищої освіти для продуктивного навчання. *Мету дослідження* – дослідження ролі танцю в стимулюванні та підтримці інтересу студентів до навчання – може бути конкретизовано в *завданнях*, а саме: розгляд педагогічних методів підтримки студентів з різними індивідуальними освітніми потребами засобами танцю; вивчення емоційного ефекту танцю та його ролі у стресрезистентності та забезпеченні фізичного, соціального, психічного, духовного здоров'я здобувачів вищої освіти; визначення значення танцювального фактору у встановленні освітньої взаємодії; розробка моделі реалізації педагогіки танцю в освітньому процесі. Для досягнення поставленої мети використано такі *методи дослідження*: аналіз наукової літератури, узагальнення результатів досліджень проблем використання хореографічного мистецтва у розвитку творчої індивідуальності студентів, педагогічне спостереження, рефлексія освітнього досвіду в контексті педагогіки танцю.

Важливим орієнтиром для нашого дослідження слугують наукові напрацювання у галузі педагогіки творчості та дидактики (Є. Барбіна, О. Власенко, М. Галатюк, Ю. Галатюк, М. Гриньова, І. Зязюн, З. Курлянд, І. Малафіїк, Г. Онкович, Л. Перетяга, Р. Михайлишин, С. Сисоєва, І. Цебрій та ін.), розвитку особистості здобувача вищої освіти у контексті культурологічного підходу (Ю. Гандзюк, І. Глазунова, М. Гузун, Т. Гузун, В. Ключко, О. Комаровська, Г. Ніколаї, О. Отич, О. Рудницька та ін.), педагогічної освіти (О. Дубасенюк, Л. Лук'янова, О. Отич, В. Радкевич, О. Щербак та ін.), психології освіти (І. Бех, І. Булах, Е. Помиткін, С. Максименко, В. Рибалка та ін.).

Основні результати дослідження. О. Отич визначає танець як пластично-просторово-часовий вид мистецтва, у якому художні образи створюються за допомогою естетично забарвлених, музично організованих, ритмічно змінюваних рухів і поз людського тіла [7, с. 456].

На думку Т. Гузун та М. Гузун, танець є основою хореографічної діяльності, специфічна особливість якої полягає в поєднанні духовно-культурного й фізичного компонентів, а історично складені соціальні функції танцю (гедоністична, пізнавальна, виховна, комунікативна, психологічна, оздоровча) дозволяють використовувати хореографію в роботі з різними віковими категоріями людей залежно від їх інтересів, фізичних можливостей, мети і завдань навчання [3, с. 76].

Ю. Гандзюк та І. Глазунова, аналізуючи методичні аспекти занять з хореографії, підкреслюють їх значення у розвитку в здобувачів освіти танцювальних, психомоторних здібностей, формуванні художнього смаку, почуття прекрасного, доброзичливості, виробленні правильної постави, підвищенні культури поведінки, творчої активності, породженні патріотичних почуттів, розвитку раціональності, уважності, пам'яті, кругозору, самостійності, сили волі, спритності, терпіння, почуття відстані, простору, часу тощо [2].

Г. Ніколаї та В. Ключко [6, с. 217] серед сучасних тенденцій розвитку ритміки Еміля Жак-Далькроза, засновника системи музично-ритмічного виховання, виокремлюють її інтеграцію й масовізацію на всіх рівнях неперервної освіти, коли особливого значення набувають розвивальна, корекційна, рекреаційна та реабілітаційна функції ритміки.

В. Підлужний та В. Білошкурський підкреслюють, що танцювальні композиції припускають безліч переміщень учасників в просторі відносно один одного (що створює різноманіття малюнків танцю – зміну структури), а також включають в себе взаємодію кожного учасника з іншими. Тобто, кожен учасник знаходиться в ситуації необхідності рухатися не тільки зі своїм

ритмом, а й ритмом музики, ритмом інших учасників, а також тримати в увазі весь простір і всіх учасників [8].

Ми погоджуємося з твердженням О. Отич [7, с. 467–468], що розвивальна функція хореографічного мистецтва полягає у його спроможності забезпечувати гармонію фізичного і духовного, естетичного, художнього та творчого розвитку майбутнього педагога професійного навчання; сприяти вдосконаленню його сутнісних сил, творчих якостей і здібностей, зростанню внутрішніх потенціалів, розвиткові пізнавальної активності та емоційної чутливості, естетичних потреб і смаків, стимулюванні прагнення до самовдосконалення. Крім того, на думку дослідниці, танець сприяє фізичному розвиткові здобувачів освіти, зміцнює їхній опорно-руховий апарат й покращує поставу, формує художньо-пластичні здібності, що надає йому винятково важливого значення в умовах сучасного інформаційного суспільства, яке все більше «прив'язує» молодь до комп'ютера, зумовлюючи гіподинамію. Саме впровадження танцювальних елементів, поряд із заняттями спортом, сприятимуть оздоровленню студентської молоді, а також естетизації освітнього процесу.

Ю. Баранова [1, с. 130–133], дискутуючи співвідношення музичного та хореографічного ритму, підкреслює граничну чутливість хореографії до всіх нюансів музичного ритмоутворення, важливість «монтажу» музичної, хореографічної та ритмічної реальності.

Звертаючи увагу на той факт, що педагогіка танцю реалізується в різних ситуаціях освітнього процесу, основоположними для нашого дослідження є також наукові розробки В. Корнатовської. Зокрема те, що В. Корнатовська [4] розглядає побудову уроку хореографії як дидактичний процес. Перш за все, на думку вченої, це – емоційний, активний початок танцювального заняття, його музичне оформлення, створення ситуацій успіху шляхом самостійного рішення учнем рухового завдання і схвалення його старань, а засоби рухової виразності (зокрема добір до рухів відповідних поз, жестів, міміки) дають змогу: співвідносити рухи з характером музики, розвивати силу та

еластичність різних груп м'язів, здійснювати профілактику й корекцію окремих анатомофізіологічних відхилень; розвивати вміння орієнтуватись у просторі під час виконання різних видів музично-ритмічних рухів, самостійно перешиковуватись і виконувати композиційні малюнки; розвивати вміння емоційно переживати ігрову ситуацію в танці, знаходити індивідуальну пластику для розкриття музично-рухового образу, заохочувати до вільної імпровізації під час складання власних танцювальних форм, привертати увагу до краси власних рухів; залучати учнів до національної народної творчості, знайомити з композиційними різновидами українського танцю; виховувати інтерес до танцювальної діяльності, розвивати естетичні почуття і художній смак, формувати навички культури поведінки та культури одягу, виховувати вольові якості.

У контексті сучасних трансформаційних тенденцій, доцільно, на нашу думку, тримати в полі зору характер динаміки діяльнісно-рольових позицій педагога. Зокрема, на особливостях рольових позицій викладача в сучасному інформаційно-освітньому середовищі закладу освіти концентрує свою увагу Ю. Красильник [5, с. 55]. Дослідник вважає, що виникла необхідність концептуального розрізнення синхронних та асинхронних форм навчання. Спільним для них є те, що вони відносяться до форм дистанційного навчання як організації освітнього процесу на основі дидактичних методів в умовах опосередкованої взаємодії суб'єктів освітньої діяльності з використанням засобів інформатизації та телекомунікації. З урахуванням цього для сучасного педагога, вважає Ю. Красильник, притаманні об'єктивні (знання, вміння, навички) і суб'єктивні (професійна позиція, особливості особистості) характеристики діяльності. Інформаційно-технологічно насичені форми навчання детермінують і нові ролі педагога в навчальному процесі, а саме – консультанта, наставника, організатора самостійної навчальної діяльності суб'єктів учіння та ін.

Означена нами теоретична та методична основа дослідження ролі танцю в стимулюванні та підтримці інтересу студентів до навчання, емоційного

ефекту у стресрезистентності, забезпеченні фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я здобувачів вищої освіти дають можливість розробити модель реалізації педагогіки танцю в освітньому процесі, яка включає ключові етапи наповнені змістовими характеристиками: аналіз потреб та планування, підготовчий етап, етап організації танцювальних вправ, етап оцінки та рефлексії та подальшого розвитку. (Рис. 1)

Отже, основні механізми реалізації педагогіки танцю в освітньому процесі, які ґрунтуються на закономірностях психічного, фізичного та духовного розвитку, доцільно реалізовувати в контексті освоєння здобувачами вищої освіти освітніх завдань – розвивальних, навчальних, виховних. На відповідних етапах реалізації педагогіки танцю в освітньому процесі доцільно динамічно поєднувати методи і прийоми танцювально-рухової та розумової активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти з врахуванням індивідуальних можливостей та потреб.

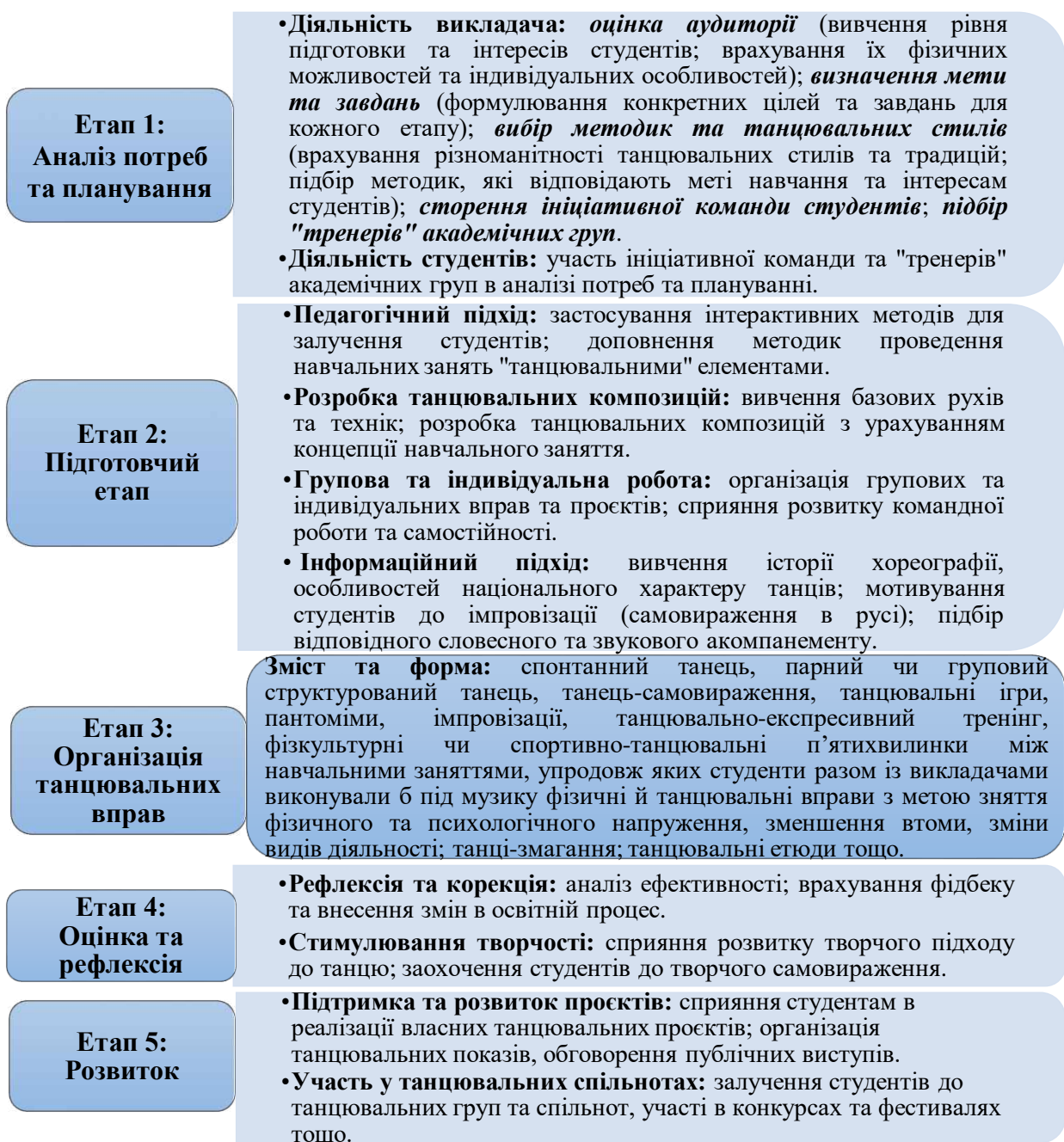

Рис. 1. Модель реалізації педагогіки танцю в освітньому процесі.

Список використаних джерел

1. Баранова Ю. В. Хореоритм у творах балетмейстерів ХХ – початку ХХІ століття. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ: НАКККиМ, 2022. 226 с. URL:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/Vydannia/konferentsii/2022_Kulturni_dominanty_20_stolittia_mystetska_osvita.pdf (дата звернення: 08.11.2023).

2. Гандзюк Ю. О., Глазунова І. К. Педагогічні умови процесу розвитку хореографічних навичок школярів підліткового віку на основі вивчення танців народів світу. Хореографічна культура і освіта: проблеми та перспективи: зб. матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції, Київ 30 квітня–1 травня 2019 р. Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова. 2019. С. 9–10. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/42985/Khoreohrafichna%20kultura%20i%20osvita.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 09.11.2023).

3. Гузун Т. І., Гузун М. С. Роль танцю в освітньому процесі. Вісник Житомирського державного університету. 2010. Вип. 49. С. 76–80. URL: http://eprints.zu.edu.ua/4071/1/Vip_49_15.pdf (дата звернення: 10.11.2023).

4. Корнатовська В. В. Хореографія як урок у школі. Культурні доміанти ХХІ століття: мистецька освіта: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ: НАКККіМ, 2022. С. 156–158 URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/Vydannia/konferentsii/2022_Kulturni_dominanty_20_stolittia_mystetska_osvita.pdf (дата звернення: 12.11.2023).

5. Красильник Ю. С. Особливості рольових позицій викладача в сучасному інформаційно-освітньому середовищі навчального закладу. Актуальні проблеми університетської та професійної післядипломної освіти в кризових умовах: зб. тез Всеукраїнської Інтернет-конференції / НАПН України; Ун-т менедж. освіти. Київ, 2015. 112 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/cipo/kaf_UPOP/metod_material/vseukr_internet_konf.pdf (дата звернення: 10.11.2023).

6. Ніколаї Г., Ключко В. Розповсюдження ритміки Емілі Жак-Далькроза у міжнародному просторі мистецької освіти. Проблеми інноваційного

розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої та Г. Ю. Ніколаї. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2017. С. 202–217. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/3173/1/Ніколаї%20Г.%20Ю.%20%20Розповсюдження%20ритміки%20Еміля.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

7. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти: монографія / О. М. Отич; за наук. ред. І. А. Зязюна. Чернівці: Зелена Буковина, 2009. 752 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/3123/1/мистецтво_у_системі_творчої_індивідуальності.pdf (дата звернення: 08.11.2023).

8. Підлужний В. І., Білошкурський В. С. Сучасна хореографія як засіб саморозвитку особистості. Хореографічна культура і освіта: проблеми та перспективи: Зб. матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції, Київ 30 квітня–1 травня 2019 р. Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова. 2019. С. 63–67. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/42985/Khoreohrafichna%20kultura%20i%20osvita.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 08.11.2023).

<i>Корчова Галина Леонідівна, Почка Костянтин Іванович</i>	
PERSONALIZED LEARNING AS A SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL PROBLEM IN VOCATIONAL EDUCATION	179
<i>Корчова Галина Леонідівна, Чулінда Людмила Іванівна</i>	
BASIC PRINCIPLES OF PERSONALIZED LEARNING IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING	186
<i>Коханець Анна Сергіївна, Телебенєва Єва Олександрівна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ РЕПУТАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	190
<i>Красильник Юрій Семенович Бондарук Богдан Юрійович</i>	
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА(БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)».....	195
<i>Красильник Юрій Семенович, Бородін Андрій Олексійович,</i>	
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ВИБІР ПРОФЕСІЇ	201
<i>Красильник Юрій Семенович, Джуєс Максим Сергійович</i>	
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	204
<i>Красильник Юрій Семенович Кохан Вікторія Русланівна</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ	210
<i>Красильник Юрій Семенович, Луценко Олександр Петрович</i>	
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ	215
<i>Красильник Юрій Семенович, Науменко Сергій Васильович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	221
<i>Красильник Юрій Семенович, Неженець Дарія Ігорівна</i>	
ПЕДАГОГІКА ТАНЦЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	229

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VI Міжнародної конференції

(Київ, 16 листопада 2023 року)

Підписано до друку 04.01.2024 р.

Видавець ФОП Ямчинський О.В.

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 6554 від 26.12.2018 р.

Формат 60×84/16. Наклад 100 пр. Ум. друк. арк. 36,8. Зам. № 05-8.

Виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.